

MINIMÁLNY ŠTANDARD PRE ŠPECIALIZAČNÝ ŠTUDIJNÝ PROGRAM
V ŠPECIALIZAČNOM ODBORE

KLINICKÁ MIKROBIOLOGIA

1. Charakteristika špecializačného odboru

Klinická mikrobiológia je základný špecializačný odbor, ktorý sa zaoberá etiopatogenézou a laboratórnou diagnostikou chorôb mikrobiálnej etiológie. Poskytuje, indikuje a interpretuje výsledky priamej a nepriamej diagnostiky mikrobiálnych ochorení vrátane monitorovania ich priebehu a terapie. Zabezpečuje skúšanie citlivosti pôvodcov na antiinfekčné liečivá a monitorovanie stavu a vývoja rezistencie na antimikrobiálne liečivá.

2. Dĺžka špecializačného štúdia

Špecializačné štúdium trvá najmenej 4 roky a 6 mesiacov.

3. Požiadavky na zaradenie do špecializačného štúdia

Odborná spôsobilosť na výkon odborných pracovných činností v zdravotníckom povolání lekár.¹⁾

4. Obsah a rozsah špecializačného štúdia

A. Teoretické vedomosti

1. nomenklatúra a taxonómia pôvodcov bakteriálnych, vírusových, mykotických a parazitárnych chorôb,
2. etiológia, patofyziológia, priebeh a klinické prejavy mikrobiálnych chorôb a imunopatologických stavov spojených s bakteriálnou, vírusovou, parazitárnou a mykotickou infekciou,
3. faktory patogenity mikroorganizmov a ich interakcia s imunitným systémom,
4. antiinfekčná imunológia,
5. priama a nepriama diagnostika bakteriálnych, vírusových, parazitárnych a mykotických infekcií,
6. epidemiológia chorôb vyvolaných mikroorganizmami,
7. nemocničné a komunitné nákazy,

---

¹⁾ § 33 a 33a zákon č. 578/2004 Z. z. o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti, zdravotníckych pracovníkoch, stavovských organizáciách v zdravotníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a nariadenie vlády č. 296/2010 Z. z. o odbornej spôsobilosti na výkon zdravotníckeho povolania, spôsobe ďalšieho vzdelávania zdravotníckych pracovníkov, sústave špecializačných odborov a sústave certifikovaných pracovných činností v znení neskorších predpisov.

8. systematika, farmakokinetika a farmakodynamika antiinfekčných liečiv,
9. „in vitro“ zisťovanie citlivosti mikroorganizmov na antiinfekčné liečivá a predikcia účinku antimikrobiálnej terapie,
10. mechanizmy účinku dezinfekčných látok, metódy dezinfekcie, sterilizácie a hygieny v zdravotníckych zariadeniach s osobitným dôrazom na hygienický režim v mikrobiologických laboratóriách,
11. odber, transport a spracovanie biologického materiálu na mikrobiologické vyšetrenie,
12. interpretácia výsledkov mikrobiologických vyšetrení z pohľadu prevencie, diagnostiky a terapie mikrobiálnych ochorení,
13. vedenie zdravotnej dokumentácie pacienta, konzultácia a konzílium špecialistu,
14. aktuálny výskyt a epidemiologická závažnosť mikrobiálnych chorôb v regióne, v Slovenskej republike a vo svete,
15. nové a novorozpoznávané nákazy vo svete, biologické zbrane a bioterorizmus,
16. základy štatistiky v klinickej mikrobiológii s dôrazom na spracovávanie prehľadov antibiotickej rezistencie,
17. sústavné vzdelávanie (kontinuálne štúdium) a nové trendy v príslušnom odbore.

A.1 Všeobecné témy

1. zdravotnícka legislatíva,
2. zdravotnícka etika,
3. systém verejného zdravotného poistenia,
4. práva pacienta, vrátane práv osôb so zdravotným postihnutím.

Ak účastník špecializačného štúdia témy uvedené v časti A.1 absolvoval v rámci iného špecializačného študijného programu nemusí ich opakovane absolvovať.

B. Praktické zručnosti

B.1 Počet zdravotných výkonov

Zdravotný výkon	Počet	
	asistencia	samostatne
vykonanie a interpretácia 17 600 rôznych mikrobiologických vyšetrení vrátane vyhodnotenia výsledku, z toho:		
bakteriológia – priama diagnostika vrátane stanovenia citlivosti na antibiotiká a antituberkulotiká	-	8000
bakteriológia – nepriama diagnostika	-	3000
virológia - priama diagnostika	-	400
virológia - nepriama diagnostika	-	4000
mykológia – priama diagnostika vrátane stanovenia citlivosti na antimykotiká	-	800
mykológia – nepriama diagnostika	-	50
parazitológia – priama diagnostika	-	650
parazitológia – nepriama diagnostika	-	400
konzultácia klinického mikrobiológa	100	200

B.2 Rozsah povinnej odbornej zdravotníckej praxe

Pracovisko	Dĺžka
1. laboratórium klinickej mikrobiológie, z toho:	36 mesiacov, z toho:
1.1. rutinné pracoviská klinickej mikrobiológie, z toho:	28 mesiacov, z toho:
• bakteriológia	12 mesiacov
• virológia	8 mesiacov
• mykológia	2 mesiace
• parazitológia	2 mesiace
• voliteľná oblasť v odbore	4 mesiace
1.2. výučbové pracoviská vzdelávacej ustanovizne, z toho:	8 mesiacov, z toho:
• bakteriológia	2 mesiace
• virológia	1 mesiac
• mykológia	1 mesiac
• parazitológia	1 mesiac
• mykobakteriológia	0,5 mesiaca
• mikrobiologická molekulárna biológia	1 mesiac
• klinická biochémia	0,5 mesiaca
• klinická imunológia	0,5 mesiaca
• klinická hematológia	0,5 mesiaca
2. klinická prax (lôžkové oddelenia alebo ambulancie), z toho:	18 mesiacov, z toho:
• lôžkové oddelenie vnútorného lekárstva	4 mesiace
• lôžkové oddelenie infektológie	3 mesiace
• lôžkové oddelenie anestéziológie a intenzívnej medicíny	2 mesiace
• lôžkové oddelenie chirurgie, ortopédie alebo úrazovej medicíny	2 mesiace
• lôžkové oddelenie pediatrie alebo neonatológie	4 mesiace
• lôžkové oddelenie gynekológie a pôrodnictva	1 mesiac
• ambulancia klinickej imunológie a alergológie	najviac 0,5 mesiaca
• voliteľný odbor klinickej medicíny	1 mesiac
• ambulancia nemocničnej epidemiológie a hygieny	najviac 0,5 mesiaca

C. Návnik techník komunikácie

1. osobnostné predpoklady efektívnej komunikácie,
2. verbálna a neverbálna komunikácia,
3. asertívne zvládanie konfliktov a náročných komunikačných partnerov, vrátane osôb so zdravotným znevýhodnením, marginalizovaných rómskych komunít, ľudí bez domova, utečencov, migrantov a iných zraniteľných skupín, s ohľadom na ich špecifické potreby v komunikácii.

Ak účastník špecializačného štúdia témy uvedené v časti C. absolvoval v rámci iného špecializačného študijného programu alebo certifikačného študijného programu, v období kratšom ako 10 rokov, nemusí ich opakovane absolvovať.

5. Ukončenie špecializačného štúdia

Špecializačné štúdium sa ukončí špecializačnou skúškou pred skúšobnou komisiou, ktorej súčasťou je obhajoba písomnej práce.

6. Výstupné vedomosti a zručnosti

1. odoberať, transportovať a spracovávať biologický materiál na priamu a nepriamu mikrobiologickú diagnostiku chorôb bakteriálnej, vírusovej, parazitárnej a mykotickej etiológie,
2. posúdiť a zvoliť (indikovať) vyšetrenia priamej a nepriamej mikrobiologickej diagnostiky chorôb bakteriálnej, vírusovej, parazitárnej a mykotickej etiológie podľa aktuálneho stavu vedeckého poznania v odbore,
3. ovládať, odporúčať a vyhodnocovať metódy priamej diagnostiky bežne sa vyskytujúcich chorôb bakteriálnej, vírusovej, parazitárnej a mykotickej etiológie a interpretovať výsledky týchto vyšetrení,
4. ovládať, odporúčať a vyhodnocovať metódy nepriamej diagnostiky bakteriálnych, vírusových, mykotických, parazitárnych chorôb a interpretovať výsledky týchto vyšetrení,
5. ovládať a vyhodnocovať metódy určovania kvalitatívnej a kvantitatívnej citlivosti baktérií a mikroskopických húb na antiinfekčné liečivá a interpretovať výsledky týchto vyšetrení,
6. konzultovať výsledky mikrobiologických vyšetrení z pohľadu diagnostiky mikrobiálnych infekcií a možnosti ich prevencie a liečby,
7. poskytovať špecializované poradenstvo v diagnostike, liečbe a prevencii ochorení mikrobiálnej etiológie,
8. navrhovať, vypracovať, realizovať a vyhodnocovať odporúčania a postupy na uvážlivé používanie antibiotík v nemocnici a v komunite (antimicrobial stewardship),
9. zavádzať na základe vedeckých poznatkov nové metódy s dôrazom na rýchlu diagnostiku mikrobiálnych ochorení,
10. analyzovať a posudzovať incidenciu a prevalenciu nemocničných a komunitných infekcií,

11. vypracovať, monitorovať a vyhodnocovať účinnosť opatrení na prevenciu a kontrolu šírenia nemocničných a komunitných infekcií,
12. spracovávať a vyhodnocovať výskyt pôvodcov mikrobiálnych ochorení a stav ich rezistencie na antimikrobiálne liečivá v zdravotníckych zariadeniach a v komunite,
13. ovládať prácu s informačnými systémami v klinickej mikrobiológii,
14. ovládať metódy dezinfekcie a sterilizácie s osobitným zameraním na hygienický režim v laboratóriách klinickej mikrobiológie,
15. poznať systém bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci v mikrobiologickom laboratóriu,
16. ovládať princípy kontroly kvality a akreditácie činnosti medicínskych laboratórií.